

Lausunto Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineistosta

248/10.03.03/2018

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 21.05.2018 § 27

Maankäyttöpäällikkö Elise Lehikoinen

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus päätti kokouksessaan 19.3.2018 asettaa luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineiston nähtäville alueen kuntiin ja liiton virastoon ajalla 26.3. - 27.4.2018 mahdollisten mielipiteiden esittämistä varten sekä pyytää aineistosta lausunnot eri viranomaisilta (MRL § 62). Lausunnot pyydetään toimitamaan 27.4.2018 mennessä word-muotoisina osoitteeseen kirjaamo@varsinais-suomi.fi. Määräaikaan on saatu lisääkää 4.6.2018 asti.

Kaava-aineistot ovat luettavissa Varsinais-Suomen liiton internet-sivuilta osoitteessa:

<http://www.varsinais-suomi.fi/fi/tehtaevaet-ja-toiminta/suunnittelu-jakaavoitus/maakuntakaava/luonnonarvojen-ja-varojen-vaihemaakuntakaava>

Valmisteluvaiheen kuulemisen tavoitteena on saada eri sidosryhmiltä palaute siitä, onko kaavatyölle asetetut tavoitteet huomioitu ja tuotu riittävällä tavalla esille kaava-aineistoissa ja siihen liittyvissä selvityksissä. Maakuntaliitto järjestää valmisteluvaiheen aineistojen nähtävillä olon jälkeen keväällä 2018 luonnonvarafoorumin sidosryhmätilaisuuksia. Niissä käsitellään vaihemaakuntakaavan sisältö- ja merkintäkysymyksiä. Tilaisuudet pidetään Turussa Forum Marinumissa 15.5., 22.5., 5.6., 7.6. ja 13.6.2018. Lisätietoja: <http://www.varsinais-suomi.fi/fi/>

Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan tavoitteena on turvata luonnon monimuotoisuus, lisätä virkistys- ja matkailutoimintojen mahdollisuuksia sekä mahdollistaa luonnonvarojen kestävä käyttö ja hyödyntäminen. Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on sovittaa yhteen luonnonsuojelun, luonnon virkistyskäytön ja luonnonvarojen kestävä hyötykäytön tavoitteet ja tarpeet.

Kaavaselostuksessa on lueteltu maakuntakaavalle asetetut tarkemmat yksittäiset tavoitteet:

- Päivitetään luonnonsuojelulain mukaiset suojelualuemerkinnät kokonaisuutena luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojeluohjelmien alueiden ja Natura-alueiden osalta vastaamaan nykytilannetta.

- Täydennetään soidensuojelutyöryhmän inventointiaineistosta

tunnistamat valtakunnallisesti arvokkaat suot maakuntakaavan suojelualueiksi.

-Saadaan käyttöön uusinta tutkimustietoa luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävistä ekologisista yhteyksiä sekä ihmistoiminnan aiheuttamista kehittämisspaineista. Hyödynnetään nykyaikaisia analyysimenetelmiä (mm. Zonation), joiden avulla arvioidaan potentiaalisia yhteensovitusarpeita eri käyttötärpeiden välillä.

-Hyödynnetään maakunnallisen hirvieläinonnettomuuksien vähentämissuunnitelman tietoja hirvieläinten esiintymisalueista ja liikkumisesta.

- Osoitetaan kaupunkiseutujen keskeiset viheryhteydet, ns. vihersormet, jotka tällä hetkellä ovat osoitettu pääosin virkistysaluemerkinnöin.

- Geologisesti arvokkaat alueet osoitetaan harju-, kallio- ja moreenialueista sekä tuuli- ja rantakerrostumista ja kivikoista. Alueet osoitetaan valtakunnallisten ja maakunnallisten selvitysten perusteella yhtenäisin merkitsemisperiaattein koko maakunnan alueelta.

- Selvitetään ekologisten yhteyksien ja alueiden merkintämahdollisuuksia maakuntakaavassa, joko alueina, yhteyksinä tai mahdollisina kehittämisalueina.

- Päivittää virkistys-, retkeily- ja matkailutoimintojen merkinnät ajantasaisella tiedolla sekä mahdollisesti osoittaa kehittämisalue- ja reittimerkintöjä sekä strategisia merkintöjä teemaan liittyen.

- Kaavatyössä ei käsitellä kulttuuriympäristön, rakennusten suojelun, maisema-alueiden ja muinaismuistoihin liittyviä merkintöjä.

- Virkistykseen sekä retkeilyyn ja matkailuun osalta maakuntakaavaan on myöhemmässä vaiheessa ja nykytilatietoihin perustuen tarkoitus osoittaa uusia, suunnitelmallisuutta korostavia merkintöjä. Esimerkiksi merkittävien maisema-alueiden, saavutettavuudeltaan hyvien luontoalueiden tai alueellista virkistys-, retkeily ja matkailualueiden sijoittumisen maakunnallista tasapainoa korjaavien alueiden potentiaali virkistys-, retkeily- ja matkailukäytössä on tarkoitus tunnistaa ja tunnustaa tämän maakuntakaavoituskierröksen yhteydessä.

- Luonnonvarojen kestävän käytön edistämisen keskeisin tavoite on huomioida nykyiset materiaalien hyödyntämisen si- jainnit ja turvata niiden mahdollisimman tehokas käyttö ympä- ristöäkökulmat huomioiden, ennakoiden mahdolliset ristiriidat maankäytön muiden paineiden kanssa.

- Kaavatyön aikana selvitetään mm. keskitetyn maa-ainesten oton osoittamisen mahdollisuuksia. Lisäksi tarvittavilta osin tarkennetaan nykyisten terminaali- ja teollisuusalueiden ja erityisesti jätehuollon toiminta-alueiden merkinnät vastaamaan muuttuneita toimintoja. Kaivosmerkintöjen osalta tarkistetaan kyseisten merkintöjen ajantasaisuus sekä mahdolliset tarpeet uusien alueiden merkinnöille.

Metsien luontoarvoja määriteltäessä arvokkaiksi on osoitettu Luonnonmaalla alueita, joille ollaan suuntaamassa yleiskaavan mukaan maankäyttöä.

Ympäristö- ja rakennuslautakunta on antanut asiasta seuraavan lausunnon:

"Vaihemaakuntakaavan aineisto on mittava ja antaa mielenkiintoista koostavaa tietoa maakunnasta. Aineistoa voi hyödyntää maakunnan merkittävien ekologisten viherkäytävien ja -yhteyksien määrittelyssä ja ihmistoimintojen kuten kiertotalousterminaalien sijoittelun ohjauksessa ja luontomatkailun maakunnallisessa kehittämisessä.

Hiljaisten alueiden merkitys muun muassa luontomatkailulle on elintärkeä. Kaava-aineistoa voisikin tarkastella ja tarvittaessa täydentää vielä tästä näkökulmasta käsin. Mitkä maakunnan paikat ja alueet koetaan erityisen tärkeiksi rauhoittamisen paikoiksi tai millä alueella olisi edellytykset profiloitua tällaiseksi?

Muita tärkeitä näkökulmia jatkotyön kannalta on lähimetsien virkistyskäytön merkitys. Mikäli luonnonarvoiltaan vähempiarvoisia metsiä nähdään pelkästään bioenergian lähteenä, bioenergian potentiaalitarkastelun voisi nähdä suorastaan vaarallisena. Metsät uhkaavat köyhtyä myös ravinnetasapainoltaan, mikäli kaikki hakkuutähde, kannot ynnä muu puumateriaali kerättäisiin metsistä pois, joten niiden kestävä käyttö tai käyttämättä jättäminen biologisen monimuotoisuuden nimissä (kelot, lahoppuut) tulee myös ottaa huomioon. Jatkotyössä korostuukin eri aineistojen tarkastelu toisiinsa nähden päällekkäin intressiristiriitojen arvioimiseksi tehtyjä mittavia paikkatietoaineistoja hyödyntäen. Ottaen huomioon maakunnan hiili-neutraaliustavoitteet, metsien ja soiden hiilinielutarkastelu voisi olla paikallaan yhdistää maakuntakaavan tausta-aineistoon, mahdollisia muita ekosysteemipalveluja (esim. sienestys ja marjastus) unohtamatta.

Kaavaselostuksessa on tuotu esiin luonnon virkistysarvoja ajavan selkeän intressiryhmän puuttuminen. Luontomatkailu ja puhdas luonto ovat kuitenkin se, millä Suomi ja Varsinais-Suomi voivat erottua maailmalla edukseen. Teeman työstäminen vaihemaakuntakaavatyön yhteydessä antaa hyvät mahdollisuudet maakunnan luonnon virkistyskäytön turvaamiselle ja luontomatkailun kehittämiselle yhteistyössä

maakunnan kuntien ja muiden eri tahojen kanssa.”

Saaristolautakunta on antanut asiasta seuraavan lausunnon:

”Osa Naantalin läpi kulkevan rengastien vaikutusalueesta on osoitettu matkailutoimintojen kehittämisvyöhykkeeksi. Luonnonmaa on kehittyvä matkailu-, yritys-, virkistysalue ja asuinalue, joka tulee liittää maakuntakaavassa osaksi tätä vyöhykettä. Kaavatyössä tulee myös tutkia Luonnonmaan matkailun, virkistyksen ja retkeilyn kannalta potentiaaliset alueet, mm. mahdollisuudet ja kytkennät laajempiin reitistöihin, jotka lisäävät alueen vetovoimaa.”

Varsinais-Suomen Liitto, ELY-keskus ja Naantalin kaupunki teettävät Särkännäsalmen merivesiväylän vuodelta 2008 olevan selvityksen päivittämistä. Työn tavoitteena on päivittää vaikutusten arviointi ja laatia uusi selostus huomioiden aikaisemmassa prosessissa esille tulleet puutteet. Työ valmistuu syksyllä 2018, jotta tuloksia voidaan hyödyntää käynnissä olevassa vaihemaakuntakaavaprosessissa. Naantali pitää tärkeänä, että maakuntakaava mahdollistaa läppäsillan rakentamisen.

KAUPUNGINJOHTAJA:

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineisto on monipuolinen eikä Naantalin kaupungilla ole siihen huomautettavaa.

Kun jatkossa arvioidaan inventoinnin mukaisten metsien luontoarvojen vaikutusta maakuntakaavan määräyksiin, tulee Luonnonmaalla määräävänä ottaa huomioon voimassa olevissa kaavoissa ko. alueille osoitettu maankäyttö.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu saariston rengastiehen tukeutuva kehittämisvyöhyke, johon kuuluvat Naantalin saariston keskeiset alueet. Luonnonmaa on osa Turun seudun ydinkaupunkialuetta mutta myös kehittyvä matkailu-, yritys- ja virkistysalue. Saariston rengastien kehittämisvyöhyke tulee ulottaa Luonnonmaalle. Kaavatyössä tulee myös tutkia Luonnonmaan matkailun, virkistyksen ja retkeilyn kannalta potentiaaliset alueet sekä virkistysreittien ja kevyen liikenteen väylien kytkennät laajempiin reitistöihin.

Naantali pitää tärkeänä, että maakuntakaava mahdollistaa läppäsillan rakentamisen.

KONSERNIJAOSTO:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.